

*Чеханюк Леся Володимирівна,
старший викладач кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5807-928X>
Мамойлик Юлія Анатоліївна,
студентка 203 навчальної групи ННІ №1
Національної академії внутрішніх справ*

СУЧАСНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Міграційна сфера є однією з найбільш дискусійних серед країн-учасниць ЄС. Це комплексний і багатогранний процес, який стосується безпеки, економіки, культурного взаєморозуміння та соціального зближення.

ЄС зіткнувся зі значним потоком біженців та мігрантів, особливо внаслідок конфліктів у країнах Близького Сходу та Північної Африки, а також з великою кількістю вимушених мігрантів з України через повномасштабне вторгнення РФ на українську територію 24 лютого 2022 року. Деякі країни відкрито привітали людей, які втікали від війни, тоді як інші вважають це викликом для своєї соціальної та економічної стабільності. Різні підходи до міграційної політики часто призводять до непорозумінь між країнами ЄС, а також внутрішніх конфліктів у країнах-членах.

З одного боку, міграція може бути джерелом робочої сили для країн, які потребують додаткових працівників, але, з іншого боку, вона може стати причиною соціальних напруги та конкуренції на ринку праці. Нелегальна міграція є серйозною проблемою для багатьох країн ЄС. Вони намагаються розвинути спільну стратегію для боротьби з цим явищем, включаючи контроль на кордонах та співпрацю з країнами походження. Міграція також породжує питання інтеграції та культурного розмаїття.

На даний момент, єдиної інтегрованої моделі регулювання міграційних процесів у межах ЄС не існує оскільки держави-члени євроспільноти різняться за соціально-економічним розвитком, стандартами та рівнем життя й як наслідок своїм баченням належного регулювання міграційних процесів. Не містить такої моделі Лісабонська угода (2007 р.) – базовий документ щодо принципів функціонування ЄС [1].

Міграційна криза 2015–2016 рр., пов'язана з великим напливом мігрантів з Близького Сходу показала неспроможність членів ЄС знайти компроміс щодо спільної міграційної політики. Лідери окремих європейських держав використовують міграційну тематику у своїх політичних цілях як у середині держави так і на міжнародній арені. Так, дедалі більше дослідників та експертів вказують на те, що наднаціональні інституції ЄС часто не в змозі проводити адекватну кризовим реаліям часу міграційну політику, тим більше дотримуючись при цьому фундаментальних і системоутворюючих принципів євроінтеграції, передусім таких як солідарність і справедливий розподіл

навантаження [2, с. 68].

Основна суперечка розгортається між державами, які хочуть ще більше обмежити доступ для мігрантів, і тими, які все ще готові їх приймати. Так звані «країни першого в'їзду», такі як Греція, Італія, Іспанія, Угорщина та Хорватія, дозволяють мігрантам і потенційним шукачам притулку рухатися далі по території країн-учасниць ЄС. Водночас, Австрія, Німеччина та інші держави, куди прямують мігранти, скаржаться, що десятки тисяч осіб подають у них заяви на надання притулку, які насправді мали б бути подані в «країнах першого в'їзду», що є основним принципом Дублінського регламенту, який регламентує розгляд надання притулку в ЄС [3].

21 березня 2014 року була підписана політична частина Угоди про асоціацію між ЄС та Україною, у тексті якої йдеться про співробітництво України та ЄС у сфері міграції, притулку та управління кордонами. Наголошено на подоланні причин міграції, запровадження превентивної політики щодо боротьби з нелегальною міграцією (стаття 16): «сторони підтверджують важливість спільного управління міграційними потоками між їхніми територіями та надалі розвиватимуть всеохоплюючий діалог щодо всіх питань у сфері міграції, зокрема нелегальної міграції, легальної міграції, незаконного переправлення осіб через державний кордон та торгівлі людьми, а також включення проблемних питань у сфері міграції до національних стратегій економічного та соціального розвитку регіонів, звідки походять мігранти» [4].

Після початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, за даними УВКБ ООН: 6,2 млн опинилися за кордоном, з них 5,8 млн – у Європі. Близько половини – це жінки працездатного віку (70% з вищою освітою), які готові працювати та розвивати економіки приймаючих країн [5]. За офіційними даними статистичної організації Європейської комісії Євростату з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну до ЄС виїхало більш ніж 650 тис. військовозобов'язаних чоловіків. Таким чином, втрата придатних до військової служби чоловіків є серйозною проблемою та викликом для системи національної безпеки України. В умовах воєнного стану міграційна політика держави прямо впливає на систему забезпечення національної безпеки України.

Від того, чи вдасться повернути українців додому після війни, напругу залежить майбутнє української економіки, її післявоєнне відновлення та розвиток. Нові соціологічні дослідження показують, що чим довше триватиме війна, тим більше причин залишитися за кордоном з'являється у значної частини українських біженців. За більш ніж два роки, на протязі яких триває війна, чимало українців вже знайшли собі роботу за кордоном, хтось уже відкрив свій бізнес, а діти, особливо старшого шкільного віку, діти, які пішли здобувати професійну освіту, отримують реальну перспективу вільного доступу на європейський ринок праці із дипломами європейського зразка.

Отже, наша країна невдовзі після початку повномасштабної війни подала заявку на вступ до ЄС, очевидно, що у найближчому майбутньому стане учасницею організації, процес модернізації міграційного законодавства відповідно до європейського вже розпочався, триває та покликаний інтегрувати національне міграційне законодавство в загальноєвропейську міграційну

систему. Негативним аспектом цього процесу є те, що вочевидь, Україні доведеться розділити спільні з ЄС міграційні виклики. Також не варто забувати увагу про штучні міграційні кризи створені РФ та Республікою Білорусь з метою політичного тиску та дестабілізації міграційної ситуації на спільних з ЄС кордонах. Але головним викликом для спільної міграційної політики України та ЄС є питання повернення українців додому.

Список використаних джерел:

1. Лісабонська угода (договір про реформування Європейського Союзу). URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29057.pdf>
2. Оснач О.М. Зміни міграційної політики Європейського Союзу (2015–2020): аналіз деяких наслідків. Migration & Law. 2021. Vol. 1 (issue 2). Київ : Національна Академія Управління. Інститут Сучасних Освітніх Технологій, 2021. С. 68–88.
3. Що зміниться у міграційній політиці ЄС в 2023 році. DW : вебсайт. URL: <https://www.dw.com/uk/so-zminitsya-u-migracijnij-politici-es-v-2023-roci/a-64220445>
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : підписана 21.03.2014 р. (політична частина), 27.06.2014 р. (економічна частина). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
5. Ukraine Refugee Situation. UNHCR, the UN Refugee Agency : website. URL: https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine#_ga=2.228732760.514168680.1646989952-176134281.1646551413

*Шуманевська Крістіна Анатоліївна,
курсантка 205 навчальної групи ННІ №1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:*

*Чеханюк Леся Володимирівна,
старший викладач кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Враховуючи сучасні політичні реалії повномасштабної війни Російської Федерації на території України, доцільно розглянути співпрацю України та ЄС у сфері забезпечення ядерної безпеки, яка важлива не лише для нашої країни, але і для усього світу.